

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Конакової Катерини Миколаївни на тему «Формування інвестиційної привабливості національної економіки», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами.

Для проведення великомасштабних структурних змін в економіці України потрібні значні обсяги інвестицій. Наявний дефіцит інвестиційних ресурсів в країні зумовлює необхідність розробки концептуальних положень, механізмів та інструментів покращення інвестиційного клімату, активізації інвестиційних процесів з метою збільшення обсягів залучених інвестицій.

У процесі проведення структурних перетворень національної економіки з метою досягнення динамічного і збалансованого розвитку України, нарощування виробничого потенціалу країни значне місце відводиться процесу формування інвестиційної привабливості України. Для отримання потрібного соціально-економічного ефекту від збільшення інвестиційної привабливості необхідна грамотно побудована інвестиційна політика, яка включала б і оцінку інвестиційної привабливості, і механізми, що сприяють залученню інвестицій в економіку України.

Непослідовність державної політики та обмеженість державного фінансування значно звужують інвестиційні можливості та реалізацію прагнень суб'єктів господарювання до високоефективної діяльності на інноваційній основі.

У зв'язку із цим виникає необхідність постійного моніторингу інвестиційних прагнень суб'єктів економічної діяльності, у тому числі, з метою своєчасного виявлення кризових явищ, і як наслідок – коригування відповідної економічної політики. У свою чергу, моніторинг та регулювання інвестиційних процесів як складова економічної політики держави повинен сприяти підвищенню інвестиційної привабливості національної економіки, зокрема, в частині створення умов для нагромадження інвестицій задля модернізації всіх сфер господарювання, впровадження нових технологій, підвищення ефективності виробництва.

Вагомий внесок у розробку наукових положень щодо впливу на інвестиційну привабливість зробили такі вітчизняні вчені, як Н. Бутенко, І. Воронкова, В. Виговська, М. Герасимчук, Б. Губський, М. Денисенко, А. Дука, С. Захарін, В. Ільчук, І. Кичко, Ю. Кіндзерський, О. Кухленко, Д. Лук'яненко, Т. Майорова, В. Маргасова, Б. Пасхавер, Н. Ткаленко, Л. Федулова, А. Ходжаян та інші.

Незважаючи на значну кількість робіт із цієї теми, проблема формування інвестиційної привабливості економіки України потребує подальших наукових розвідок. Зокрема, недостатньо дослідженими залишаються наукового обґрунтування підходів до оцінювання інвестиційної привабливості

національної економіки, питання підвищення ефективності впливу держави на перебіг інвестиційних процесів у країні.

Враховуючи вищевикладене, дисертаційна робота Конакової К. М. є актуальною та своєчасною.

Дослідження проведено в рамках науково-дослідної роботи Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки за темами: «Актуальні проблеми системи державного регулювання економіки» (№ ДР 0116U008705), в рамках якої дисертанткою обґрунтовано концептуальні засади стратегії формування інвестиційної привабливості національної економіки; визначено ключові фактори впливу на інвестиційну привабливість економіки України з виокремленням макроекономічних, інституційних, ресурсних, інноваційних, соціальних чинників; «Прогнозування основних показників економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018–2020 роки» (№ ДР 0118U003739), де авторкою обґрунтовано підходи до оптимізації економічної структури та виявлення резервів економічного розвитку міста за рахунок формування інвестиційної привабливості економіки.

2. Мета і задачі дослідження.

Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- поглибити сутнісно-критеріальні характеристики інвестиційної привабливості та розкрити її економічну природу;
- узагальнити та вдосконалити методичні положення щодо оцінки інвестиційної привабливості;
- здійснити емпіричне дослідження та виявити тенденції, динаміку та особливості перебігу інвестиційних процесів в Україні;
- запропонувати науково-методичний підхід до моніторингу рівня інвестиційної привабливості України;
- проаналізувати інструментарій формування інвестиційної привабливості в системі державної економічної політики України;
- розробити концептуальний блок механізму державного стимулювання інвестиційної привабливості національної економіки;
- розробити науковий підхід до розробки стратегії формування інвестиційної привабливості національної економіки;
- сформулювати пропозиції щодо реалізації державної інвестиційної політики формування інвестиційної привабливості України;
- обґрунтувати напрями та заходи стимулювання інвестиційної привабливості економіки України як перспективного напрямку державної політики.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Дисертаційна робота виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 051 «Економіка».

Наукова новизна одержаних результатів у розвитку теоретико-методичних засад та розробці пропозицій щодо збільшення обсягу залучених інвестицій в економіку України та покращення інвестиційного клімату на основі формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Найсуттєвішими теоретичними і практичними результатами, які характеризують наукову новизну дослідження та особистий внесок дисертантки, є такі:

удосконалено:

- концептуальні засади формування інвестиційної привабливості економіки України шляхом уточнення її змістовного наповнення та складових; конкретизовано напрями державного впливу на формування інвестиційної привабливості, що на відміну від існуючих передбачає активізацію комплексу регуляторних заходів у науково-технічній, інвестиційній та фінансово-кредитній сферах, спрямованих на покращення інвестиційного клімату, зменшення ризиків інвестування, що в кінцевому рахунку сприятиме підвищенню рівня економічного розвитку країни та добробуту населення України;

- методичний підхід до оцінювання рівня інвестиційної привабливості національної економіки та факторів впливу на неї, який, на відміну від наявних передбачає: вибір критеріїв, за якими приймаються рішення при розміщенні інвестиційних ресурсів; визначення процедури оцінювання інвестиційної привабливості; формування комплексу оціночних індикаторів. Системне застосування запропонованих методичних підходів дозволило визначити необхідні інструменти та важелі макроекономічного впливу на підвищення інвестиційної привабливості, що сприятиме формуванню адекватної економічної політики орієнтованої на стимулювання сприятливого до інвестування бізнес-середовища;

- науковий підхід до розробки механізму державного стимулювання інвестиційної привабливості який можна представити як процес взаємодії структурного, ресурсного, функціонального та організаційно-управлінського елементів, що на відміну від діючого дає можливість більш чіткого дотримання ключових принципів впливу (цілісності, комплексності, системності, об'єктивності, реальності, ієрархічності цілей, відкритості, доступності інформації у сфері інвестування, гласності, самостійності та відсутності стороннього примусу, мінімізації транзакційних витрат, забезпечення рівних умов доступу до інвестиційних ресурсів);

дістали подальшого розвитку:

- понятійно-категоріальний апарат у частині уточнення змісту дефініцій: 1) «інвестиції», які запропоновано розглядати як результат консенсусного рішення між сторонами угоди – інвесторами та реципієнтами коштів щодо розміщення та отримання вільних інвестиційних ресурсів, втілених у фінансовій, майновій та інтелектуальній формах задля забезпечення очікуваних вигод цілеспрямованого фінансування відповідно цілям інвестиційного проекту; 2) «інвестиційна привабливість» як: відповідність регіону, країни цілям інвестора у частині прибутковості, ліквідності, відсутності ризиків ведення бізнесу; поняття оціночного характеру, що відображає доцільність,

можливість та перспективи вкладення коштів інвестором в країну, регіон, підприємства на принципах максимальної вигоди з врахуванням факторів, що впливають на формування дохідності інвестицій, інвестиційних ризиків. Це сприяло посиленню наукової аргументації логіки дослідження форм та методів впливу держави на інвестиційну привабливість;

- науково-методичний підхід до проведення комплексного моніторингу процесу формування інвестиційної привабливості шляхом визначення індексу інвестиційної привабливості за методикою Європейської бізнес асоціації, рейтингом ведення бізнесу, індексом економічної свободи, індексом глобальної конкурентоспроможності та за авторською методикою. Такий підхід дозволяє оцінити та здійснювати моніторинг змін інвестиційної привабливості під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів;

- організаційно-методичні засади формування стратегії стимулювання інвестиційної привабливості національної економіки, що дає можливість сформулювати цілі підвищення інвестиційної привабливості, сконцентрувати зусилля на вирішенні проблемних ситуацій підвищення інвестиційної привабливості, здійснити діагностику сучасного стану інвестиційної привабливості України, обґрунтувати стратегічні орієнтири, реалізація яких дозволить підвищити інвестиційну привабливість України та сприятиме економічному зростанню та покращенню рівня життя населення;

- практичні рекомендації щодо удосконалення ефективності використання інструментів державної інвестиційної політики у частині: забезпечення ефективності державної інвестиційної політики на рівні суб'єктів господарювання, регіональному, державному рівні; створення умов для покращення адміністративного середовища; стимулювання реалізації великомасштабних проектів, що сприятиме досягненню стратегічних орієнтирів економічного розвитку у процесі підвищення інвестиційної привабливості національної економіки тощо.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій, які захищаються забезпечується використанням синтезу сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Достовірність досліджень та отриманих результатів обумовлюється належною інформаційною базою: законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування інвестиційної привабливості, забезпечення самодостатнього економічного розвитку, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національного банку України, монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, результати власних спостережень автора.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Конакової К.М. полягає в тому, що основні концептуальні та методичні положення, узагальнення і висновки, зроблені автором, доведені до рівня конкретних методик і практичних рекомендацій щодо формування інвестиційної привабливості національної економіки.

У дисертації автором:

на теоретичному рівні:

- поглиблено сутнісно-критеріальні характеристики інвестиційної привабливості та розкрито її економічну природу;
- обґрунтовано принципи державного впливу на формування інвестиційної привабливості економіки України;
- проаналізовано фактори, що впливають на формування інвестиційної привабливості;
- сформовано пропозиції щодо реалізації державної інвестиційної політики підвищення рівня інвестиційної привабливості України;

на практичному рівні:

- здійснено оцінювання інвестиційної привабливості національної економіки;
- обґрунтовано напрями та заходи стимулювання інвестиційної привабливості економіки України;
- запропоновано організаційно-методичні засади формування стратегії підвищення інвестиційної привабливості національної економіки;
- розроблено рекомендації щодо удосконалення ефективності використання інструментів державної інвестиційної політики щодо формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Отримані теоретичні та практичні результати проведеного Конаковою К.М. дослідження підтверджені відповідними довідками апробаційного характеру, що засвідчують впровадження наукових результатів у:

- практичній діяльності Київської міської державної адміністрації (КМДА) (довідка від 17.06.2020 № 005-1172)
- науково-практичну діяльність Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки Міністерства розвитку економіки, (довідка від 25.02.2020 № 05-01/55/1) та (довідка № 06-20/1464 від 17.06.2020 р.);
- практичну діяльність Східноєвропейського центру фундаментальних досліджень у науково-навчальній програмі «Торговельна та інвестиційна глобальна практика: еволюція та перспективи» та при підготовці науково-практичного звіту на тему «Інструментарій фінансової та грошово-кредитної політики у формуванні інвестиційної привабливості України» (сертифікат № 029-2020, від 10 січня 2020 р.).

Основні теоретичні та науково-методичні положення дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Державного науково-дослідного інституту інформатизації і моделювання економіки при викладанні дисциплін «Інвестування», «Державне регулювання економіки», «Національна економіка», «Методи та моделі регулювання розвитку національної економіки» (довідка № 05-01/278 від 27.12.2019 р.).

6. Апробація результатів дослідження.

Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи обговорювалися на міжнародних, всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях, зокрема: «Наукові підходи до оцінки соціально-економічного розвитку країни» (м. Одеса, листопад 2017 р.); «Досягнення і

проблеми сучасної економічної науки» (м. Тернопіль, жовтень 2017 р.); «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, вересень 2018 р.); «Сучасні проблеми економіки» (м. Київ, жовтень 2018 р.); «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, менеджменту, фінансів та права» (Полтава, січень 2019 р.); «Наукові погляди на вдосконалення економіки: перспективи та розвиток» (м. Запоріжжя, квітень 2019 р.).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно та повною мірою відображені в публікаціях і доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано самостійно та у співавторстві у 18 наукових працях, серед них: 2 підрозділи у колективних монографіях, 7 статей у наукових фахових виданнях та виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні (Чеська республіка), 8 праць апробаційного характеру. З них відповідають вимогам п. 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167 – 8 публікацій. Загальний обсяг публікацій, що належить автору, становить 8,61 друк. арк.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії:

1. Khodjayan A., **Конакова К.** Methodological approaches of evaluation on investment attraction of the national economy. *Sustainable economic development: basis, determinans tendencies: kolective monograph* / edited by Zhanna Derij. Poznan, 2019. P. 54-62. (0,52 друк. арк.). *Особистий внесок автора: визначено методичні засади впливу на інвестиційну привабливість національної економіки.* (0,4 друк. арк.).

2. Konakova K. Mechanism implementation for the improvement of the the investment attractiveness of Ukraine. *Creative economy - element of modern innovation development* /edited by Shkarlet S. Published by Academic Society of Michal Baludansky in cooperation with UK Technical University of Kosice; Slovakia; Printing 300. Kosice, 2020. 302 p. Printed by UK Technical University of Kosice; Slovakia; Printing 300. P. 200-209. (0,58 друк. арк.).

Статті в наукових фахових виданнях України:

3. Конакова К. М. Фактори впливу на інвестиційну привабливість України. *Проблеми і перспективи економіки і управління.* 2017. № 4(12). С. 34-42. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus, фахове видання] (0,93 друк. арк.)

4. Конакова К. М. Генезис формування категорій «інвестиції» та «інвестиційна діяльність». *Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. праць*. Вип. № 4 (191). К, 2017. С. 40–45. [Міжнародна наукометрична база: РИНЦ, фахове видання] (0,7 друк. арк.)

5. Конакова К. М. Економічні чинники та пріоритети державного регулювання інвестиційної привабливості України. *Вісник Херсонського державного університету. Серія “Економічні науки”*. 2018. Випуск 30. Частина 3.-С. 36-39. [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar, фахове видання] (0,47 друк. арк.)

6. Конакова К. М. Перспективи використання інструментів фінансової та грошово-кредитної політики при формуванні інвестиційної привабливості України. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Випуск 5 (17). С. 24-28. [Фахове видання] (0,58 друк. арк.)

7. Конакова К.М. Оцінка та напрями покращення інвестиційної привабливості України: рейтинговий підхід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 26. Частина 1. С.84-90. [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar, фахове видання] (0,81 друк. арк.)

8. Конакова К. М. Концептуальні засади формування державної інвестиційної політики. *Науковий вісник Полісся*. 2019. №1 (17). С. 7-13. [Міжнародна наукометрична база: Index Copernicus, фахове видання]. (0,81 друк. арк.)

9. Конакова К. М. Індикатори інвестиційної привабливості національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки і управління*. 2020. № 2(22). С. 34-42. [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, фахове видання] (1,05 друк. арк.)

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав:

10. Ходжаян А.О., **Конакова К.М.** Методичні підходи оцінювання інвестиційної привабливості національної економіки. *Modern Science - Moderni veda*. № 3. 2020. С.139-154. (1,63 друк. арк.). *Особистий внесок автора: запропоновано методику оцінювання інвестиційної привабливості національної економіки* (1,03 друк. арк.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

11. Конакова К. М. Цільові характеристики понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність». *«Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку»*: матеріали міжнародної науково-методичної конференції. (м. Острог, 10-11 жовтня 2017 р.). Острог, 2017. С.241-243. (0,17 друк. арк.).

12 Конакова К. М. Трудовий потенціал як чинник росту інвестиційної привабливості національної економіки. *Наукові підходи до оцінки соціально-економічного розвитку країни*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної

конференції (м. Одеса, 10-11 листопада 2017 р.). Одеса, 2017. С. 24-26. (0,17 друк. арк.).

13. Конакова К. М. Перспективи інвестиційного стимулювання трудового потенціалу економіки. *Досягнення і проблеми сучасної економічної науки* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції економічного спрямування (м. Тернопіль, 27 жовтня 2017 р.). Тернопіль, 2017. С.62-64. (0,17 друк. арк.).

14. Конакова К. М. Пріоритети державного регулювання інвестиційної привабливості України. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14-15 вересня 2018 р.) . Одеса, 2018. С.77-79. (0,12 друк. арк.).

15. Конакова К. М. Функції держави та інструменти впливу на інвестиційну привабливість. *Сучасні проблеми економіки*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 жовтня 2018р.). Київ, 2018. С. 60-62. (0,17 друк. арк.).

16. Конакова К. М. Макроекономічна стабільність як передумова інвестиційної привабливості національної економіки. *Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, менеджменту, фінансів та права*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції у 7 ч. (Полтава, 26 січня 2019 р.). Полтава, 2019. Ч. 2. С.35-36. (0,12 друк. арк.).

17. Конакова К. М. Вдосконалення інвестиційного середовища як напрям підвищення інвестиційної привабливості національної економіки. *Наукові погляди на вдосконалення економіки: перспективи та розвиток*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 20 квітня 2019 р.). Запоріжжя, 2019. С.35-38. (0,23 друк. арк.).

18. Ходжаян А.О., Конакова К.М. Модернізація державної інвестиційної політики в умовах формування сервісної економіки. *Наука як рушійна антикризова сила: матеріалами VI Міжнародної конференції* (м. Київ, 31 серпня 2019 р.). Київ. Громадська організація Центр наукових публікацій. 2019. С. 39-43. (0,23 друк. арк.). *Особистий внесок автора: виокремлено особливості модернізація державної інвестиційної політики* (0,1 друк. арк.).

8. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Конакової Катерини Миколаївни на тему «Формування інвестиційної привабливості національної економіки» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо формування інвестиційної привабливості національної економіки.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові

завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Конакової Катерини Миколаївни відповідає спеціальності 051 «Економіка» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

Дисертаційна робота Конакової Катерини Миколаївни на тему «Формування інвестиційної привабливості національної економіки» може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду.

Рецензент:

проректор з наукової роботи
Національного університету
«Чернігівська політехніка»,
доктор економічних наук, професор

В.Г.Маргасова

Рецензент:

доцент кафедри бухгалтерського
обліку, оподаткування та аудиту
Національного університету
«Чернігівська політехніка»,
кандидат економічних наук, доцент

О.С. Сакун

10 вересня 2020 року

М.Г. Маргасової В.Г., Сакун О.С.
Завідуючий
Миколаївський державець
Відділу кадрів Тетяна Анатоліївна В.І.
09 2020 р.